

בשני בתים.

כדנתיא

המשה שגביו עירובין כו.

עד כאן לא אמרו בית

הילל דהוי עירובי אלא

בשני כלים בבית אלא

דבית אחת מצרפין אבל

בשני בתים דבירי הכל

[אינו] עירוב. ואמרין לר'

יהודי קשיא דרתי שנתנה

האמצעיית בעירוב כזו

ובזו, אמאי כיון שעירבה

האמצעיית בהדי אחי מן

החיצונות הויא להו

תרייהו חדא רשותא כי

הדא מערבה בהדי איך

שליחותא קא עבדא. ולרב

ששת נמי קשיא כיון

שחלקה ונתנהו בשני

בתים מכל מקום הוויא

להו כשני בתים, ניהוי

כחמשה ששרויין בחצר

אחת ושכח אחד מהן ולא

ערב דאסרי אהדרי.

ופרקין גליא יהודה לא

קשיא כגון מערבה

(ב)אמצעיית בהדי חיצונה

ולא אולא הא חיצונה

בהדי גליא דעתא דבהדי

אמצעיית לחודה היא

דניחא לה לערובי, אבל

בהדי איך חיצונה לא,

ליפוך לא אמרין

שליחותא קא עבדא. לרב

ששת נמי לא קשיא אם

באו הללו שלשה אמות

של זה בחצר שלשה של

זה מותרין החיצונין

וחקילו עליהן משום

דאושא דיריין כמו

שאמרנו, נחמדי עליהן

כמו שחמשה ששרויין

כחצר אחת ושכח אחד

מהן ולא עירב כולם

אסורין שיהו גם אילו

אסורין, אם חשבונם

כחצר אחת לחמיר. אמר

רב יהודה אמר רב זו דברי

ר' שמעון, כי שתיים

החיצונות אסורות. אבל

חכמים אומרים רשות

אחת משתמש עם שתי

רשויות, ואין שתי רשויות

משתמשות עם רשות

אחת. ושמואל אמר לדברי

חכמים שלשתן אסורות.

אבל בשני בתים פא. והא דלא מוקי לה רב יהודה כרב ששת לאו דקסבר דלפילו בשני בתים הוי עירוב לז"ה דהא אפילו כלים קאמר רב יהודה לקמן א דחולק עירובו אינו עירוב דעד כאן לא קאמרי ז"ה אלא דמלי' למנא ואיתר א והא דלא מוקי כרב ששת משום דפרין בסמוך לרב ששת נהוי כחמשה ששרויין בחצר אחת וקסבר דלאמר דיריין להחמיר ב:

לרב יהודה דאמר כגון שנתנה אמצעיית עירובה בזו וכו'. לרב ששת לא שייך למיפך הכי דכיון שנתנו עירובן בצמנעית ולא נתנו עירובן יחד אלא בשני בתים גלי אדעתייהו דלא ניחא להו לחיצונות להשתמך ביחד אבל כשנתנה אמצעיית עירובה בזו וזכו ליכא גלי אדעתייהו התם כולי האי אי נמי לרב יהודה כיון שנתנה עירובה בזו וזכו נעשה כאלו דרה בחיצונות בצמניהם ונעשית לרב אחת ואחת להיות שלשה ולרב ששת אינן האמצעיית נעשית שלי' לדרכה כולן דיריין זה:

יאמרו דיריין אהחמיר. והא דלאמר צפיק הדר (לקמן דף טו): נתנו עירובן בפנימית ושכח אחד מן הפנימית ולא עירב שמהן אסורות משום דלא מלי' מצטל לפנימית דליכא חיצונה דלסקי עלייהו שאני התם דפסעה:

רשות אחת משתמשת אשתי רשויו' ואין שתי רשויות משתמשות ארשות אחת. כן גרס הקונטרס ומפרש הקונטרס שהחיצונות משתמשות באמצעיית ופי' משתמשות כמו משתמט' אצל אמצעיית אסורה בשמהן דזו מושכתה לכאן וזו מושכתה לכאן וזו וזה דקאמר שמואל אף זו דברי ר"ש פי' דר"ש דווקא בענין זה המיל' והא דקאמר ואודא שמואל לטעמיה א' משום דסבירא ליה הלכה כדברי המיקל בעירוב ואי סבירא ליה כרב דלאמר אמצעיית נמי שרי לר"ש בשמהן לא היה אומר עירבה עם שמהן אסורה עם שמהן א' וקשה דלפי' היה לו ליגרס משמעות שז' רשויות משתמשות זה א' ועוד קשה דקאמרין לעיל (ע"ה) דה"ק להו ר"ש לרבנן מ"ש גבי חצירות דפליגיתו כו' ולרב מה ענין זה לזה והא רבנן לא גזרו כלל דהא שרו חיצונות באמצעיית ומאי קמשי נמי התם ארושא דיריין ועוד דלא שמעינן ליה לשמואל בשום מקום דקאמר הלכה כדברי המיקל בעירוב אלא ריב"ל הוא דקאמר הכי לעיל ואדרכה ד' שמואל הוא דלית ליה צפרק חלון (לקמן דף פא): כל מקום שאמר רבי יהודה בעירוב הלכה כמותו וזכר פלוגתא דר"ש דהכא היינו ר' יהודה כדלאמר לעיל טו ומיהו זה"ל מיון דלא נזכר כאן ר' יהודה צפי' לימא

א) זההיא כלל דפסיק שמואל לקמן ב) אלא היכא שזכר בהדיא ועוד לשון אף לא חמי שפיר כמו שהקשה בעצמו דהוי עדיף טפי אי לא היה מני אף דבאי' ליטנא איכא למטעי דמשמע דתרוייהו שרי טו ועוד לפי' נחלקו רב ושמואל בפירוש לשון המשנה שהיא מותרת עמהן והן מותרות עמה א' לכן נראה לר"ת דרשות אחת משתמשת לז' רשויות לאמצעיית משתמשת בחיצונה דליכא למיגור (בחיצונה) כולי האי שתיא אמצעיית כלי החיצונה מוז' זו א' אצל החיצונות אסורות עם האמצעיית דילמא חמי להחליף כלים ששמות בחיצונה זו א' אצל אינן לפרש טעמא דרבנן דחיצונות אסורות באמצעיית משום דחיצונות אסורות זו על זו כיון דלא עירבו יחד א' או משום הכי אסורות החיצונות באמצעיית משום דאין דיריין חיצונות באמצעיית אצל אמצעיית משום בחיצונות דעירובה מרגלית בשמהן ורב יהודה לטעמיה דמוקי לעיל כגון שנתנה אמצעיית עירובה בזו וזכו דל"כ לא הוי אחי שפיר הא דלאמר ר"ש לרבנן מ"ש התם דפליגיתו אלא ודאי טעמא משום דגורין וקאמר שמואל דאף זו דברי ר' שמעון דשרי חיצונות ואמצעיית זו וזו א' אצל לרבנן שלשתן אסורות א' והשתא הוי שמואל לטעמיה דלאמר עירבה עם שמהן אסורה עם שמהן א' כרבנן דלאמרי שלשתן אסורות דהיינו ר' יהודה ושמואל פסיק כר' יהודה בעירוב אצל לרב אינה אסורה עם שמהן דאפילו לרבנן שרי לאמצעיית להשתמש עמהן וקשה למהר"י דאסורה עם שמהן משמע אצל הם מותרין עמה מדלא קמני אסורת על שמהן כמו בצפיא אע"ג דאיכא למימר דאשמעינן דאסורה עם שמהן אע"ג דליכא למיגור כולי האי וכ"ש דהם אסורות עמה דאיכא למיגור טפי ומי' כיון דלא מתסרי להשתמש יחד אלא משום גזירה אינה אסורת על שמהן א' אלא קאמר עירבה עם שמהן אינה אסורת על שמהן דהוה משמע וכו' אסורות זו עם זו אלא נקט אסורה עם שמהן משמע ודאי דלכל הם מותרין עמה ועוד קשה דצפרק כל גגות (לקמן דף פא). אמר שמואל הלכה כר' שמעון דלאמר גגות חצירות וקרפיפות רשות אחד הן לכלים ששצתו צתוכן צין עירבו צין לא עירבו משום דצי' שמועון לטעמיה דהכא לא גזר א' ונראה לפרש דהא דקאמר שמואל לרבנן שלשתן אסורות הוי מתרי טעמי חיצונות באמצעיית משום גזירה שמה' יוליכו כלי חיצונה זו לחיצונה אחרת ואמצעיית בחיצונות ליכא למיגור שמה' תולין האמצעיית כלי חיצונה זו לאחרת דקתמא דמילתא כי משתמש איניש בצמני דיידי קמשתמש ולא בצמני דחצריה כדמפרש לקמן (דף עז). גבי שמי חצירות וחצירה אחת צינייהן ואי משום שלא יוליכו צניין החיצונות כליהן באמצעיית הא ליכא למגור דהוי גזירה לגזירה אלא טעמא דאסורה באמצעיית בחיצונות שזו מושכתה לכאן וזו לכאן ור"ש פליג אחרויהו והשתא הוי שמואל לטעמיה דפסיק לקמן כר' יהודה בעירוב ולכן קאמר אסורה עם שמהן כרבנן דהיינו ר' יהודה וטעמא משום דזו מושכת' לכאן וזו לכאן כדפרישית אצל הם מותרות עמה דבהא סבר כר"ש דלא גזר וכדפסק צפרק כל גגות דהלכה כר"ש דצין עירבו וצין לא עירבו לא גזר:

בשני בתים כמאן בבית שמאי דתניא א' חמשה שגביו את עירובין ונתנוהו בשני כלים בית שמאי אומרים אין עירובין עירוב ובית הלל אומרים עירובין עירוב אפילו תימא בית הלל עד כאן לא קאמרי בית הלל התם אלא בשני כלים בבית אחד אבל בשני בתים לא א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי לרב יהודה קשיא ולרב ששת קשיא לרב יהודה קשיא דאמר כגון שנתנה אמצעיית עירובה בזו ועירובה בזו וכיון דעירבה אמצעיית בהדי חיצונה הויא ליה חדא וכי הדרה וערבה בהדי איך שליחותה עבדה ולרב ששת קשיא תיהוי כחמשה ששרויין בחצר אחת ושכח אחד מהן ולא עירב דאסרי אהדרי א"ל רב אשי לא לרב יהודה קשיא ולא לרב ששת קשיא לרב יהודה ל"ק כיון דעירבה לה אמצעיית בהדי חיצונה ושתיים חיצונות בהדי הדדי לא עירבו גליא דעתיה דבהא ניהא ליה ובהא לא ניהא ליה ולרב ששת לא קשיא אם אמרו דיריין להקל יאמרו דיריין להחמיר אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' שמעון אבל חכמים אומרים רשות אחת א' משמשת לשתי רשויות אבל לא שתי רשויות משמשות לרשות אחת כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אף

הלכך אע"ג דחיצוניים לא עירבו ואלו אמצעי' מיהא מצית אסרי ולא אסרי אהדרי: זו דברי רבי שמעון. דהיא מותרת עמהן והן עמה: אצל חכמים אומרים. דלא שנה נתנו שמהן עירובן באמצעיית לא שנה נתנה אמצעיית עירובין זו וזו היא אסורה עמהן והן מותרין עמה: רשות אחת משמשת לשתי רשויות. כלים ששצתו בחיצונות מותרות באמצעיית דהא החיצונות לא עירבו אלא עם זו ואין רשות אחרת מושכת ללד אחר: ואין צ' רשויות משמשות לרשות אחת. דכיון דשתי חיצונות לא עירבו יחד לעשות רשות אחת אלא רשויות חלוקות הן ואין כח באמצעיית להשתמש לא זו ולא זו דזו מושכתה לכאן וזו מושכתה לכאן ואין דיריין לא היצנין לה ודמתיא כאילו היא מהך חצר החיצונה שלא עירבה צדי איך חיצונה ואוסרתה וכן נמי כי אולא לאיך חצר דעירבה נמי צדיה אוסרתה אידך חיצונה אצל היכא דעירבו שלשתן הוו כולה חדא רשותא: אף

הלכך אע"ג דחיצוניים לא עירבו ואלו אמצעי' מיהא מצית אסרי ולא אסרי אהדרי: זו דברי רבי שמעון. דהיא מותרת עמהן והן עמה: אצל חכמים אומרים. דלא שנה נתנו שמהן עירובן באמצעיית לא שנה נתנה אמצעיית עירובין זו וזו היא אסורה עמהן והן מותרין עמה: רשות אחת משמשת לשתי רשויות. כלים ששצתו בחיצונות מותרות באמצעיית דהא החיצונות לא עירבו אלא עם זו ואין רשות אחרת מושכת ללד אחר: ואין צ' רשויות משמשות לרשות אחת. דכיון דשתי חיצונות לא עירבו יחד לעשות רשות אחת אלא רשויות חלוקות הן ואין כח באמצעיית להשתמש לא זו ולא זו דזו מושכתה לכאן וזו מושכתה לכאן ואין דיריין לא היצנין לה ודמתיא כאילו היא מהך חצר החיצונה שלא עירבה צדי איך חיצונה ואוסרתה וכן נמי כי אולא לאיך חצר דעירבה נמי צדיה אוסרתה אידך חיצונה אצל היכא דעירבו שלשתן הוו כולה חדא רשותא: אף

הלכך אע"ג דחיצוניים לא עירבו ואלו אמצעי' מיהא מצית אסרי ולא אסרי אהדרי: זו דברי רבי שמעון. דהיא מותרת עמהן והן עמה: אצל חכמים אומרים. דלא שנה נתנו שמהן עירובן באמצעיית לא שנה נתנה אמצעיית עירובין זו וזו היא אסורה עמהן והן מותרין עמה: רשות אחת משמשת לשתי רשויות. כלים ששצתו בחיצונות מותרות באמצעיית דהא החיצונות לא עירבו אלא עם זו ואין רשות אחרת מושכת ללד אחר: ואין צ' רשויות משמשות לרשות אחת. דכיון דשתי חיצונות לא עירבו יחד לעשות רשות אחת אלא רשויות חלוקות הן ואין כח באמצעיית להשתמש לא זו ולא זו דזו מושכתה לכאן וזו מושכתה לכאן ואין דיריין לא היצנין לה ודמתיא כאילו היא מהך חצר החיצונה שלא עירבה צדי איך חיצונה ואוסרתה וכן נמי כי אולא לאיך חצר דעירבה נמי צדיה אוסרתה אידך חיצונה אצל היכא דעירבו שלשתן הוו כולה חדא רשותא: אף

כא. כלומר אף יהיה זו דאמצעיית בחיצונה של ר' שמעון היא, כמו שהוא מתיר בחיצונות באמצעיית מתיר אף לזו בחיצונות. שם. כב. ורב ושמואל לא פליגי בדר' שמעון אלא ברובין. שם. כג. וכיון שהיא אסורה עמהם כל שכן שהן אסורות עמה. שם. כד. [מטעם] כיון שהיא פתוחה להם ואין העירוב שיערבה מועיל לה [להיתר] עמהן. שם. ד. מסתמין לאסור השמישין זו עם זו מחמת גזירה אבל לגבי עצמן לא גוריין וכל חזא חזרא משתמשת לעצמה. שם. כה. משמע דסבירא ליה לשמואל [הכא] ר' שמעון. מוס' ה"א"ש לקמן פא.

א) [לקמן מט. ע"ש]. ב) כפי' עירובה. א) [דף מט.]. ד) מט. ע"ש.

מוסף תוספות

א. וכל שכן דאית ליה דבשני בתים אין עירובו עירוב. ריש"י. וזא נתנו עירובן באמצעיית כולן אסורות, הוה להו כחמשה ששרויין בחצר ושכח אחד מהן ולא עירב ריש"י. ג. דנימא שליחותה קא עבדה. מוס' ה"א"ש. ד. דליכא גלוי דעתא דקפין חיצונות אהדרי, שהרי האמצעיית היא שהלכה [לעריב] עם כל אחת מהם. ריש"י. ה. [ד]תירא טפלה לה. שם. ו. שהאמצעיית משמשת לשתי החיצונות היותן מותרות להכניס כליהן לחוץ ולהשתמש בה. מוס' ה"א"ש. ז. איך כח באמצעיית להשתמש לא בוו ולא בוו. ריש"י. ח. ונראה אותה עצמה. שם. ט. ואסורות זו עם זו. דלא שרי ר"ש. י. אלא חיצונות באמצעיית אבל אמצעיית בחיצונות אצל ריש"י. יא. דקאמר עירבה עם שתייה אסורה עם שבה, דמשמע היא אסורה דרבנן אבל הן אינן אסורות עמה, ואליבא דר"ש קאמר לה. ריש"י. יב. משום דרבנן אסרי, דהא קאמר שמואל הלכה כדברי המיקל בעירוב. שם. יג. דרשות אחת משתמשת עם שתי רשויות ולא משמע משתמשת לשתי רשויות, אלא אדרבה משמע שתייה משתמשת עמהם בכלים ששבתו בתוכה. ריש"י. יד. ע"כ שמואל בהא בחכמים ס"ל. שם. טו. מאן פליגי עליה דר"ש. שם. טז. כלומר אף בוו מתיר כמו בוו. ריש"י. יז. ולישנא משמע שלא באו להחליק אלא בדברי חכמים ולא בדברי ר' שמעון. מוס' ה"א"ש. יח. שהרי לא התנו לה לחצרותיהן אלא כלים ששבתו בחצרה, וכלים החיצונות בכלים דידה לא מיחלפן לה. ריש"י. יט. אם היינו מתירים לחיצונות להכניס ולהוציא כל אחת מהן כליה לאמצעיית. כיון שזו משתמשת בכליה באמצעיית, והאמצעיית גם כן מכנסת ומוציאה כליה מוז' לזו, חיישינן דילמא משתלו איניה נמי ומשתמשות זו עם זו. שם. כ. שאלו היו משתמשות החיצונות באמצעיית היו אסורות זו על זו כיון שלא עירבו ביחד, ומשום הכי מסתלקות לגמרי. שם. כא. וכיון שהיא אסורה עמהם לא גוריין וכל חזא

מי שהוציאוהו פרק רביעי עירובין

מ.מ.

עין משפט
ג'ר מצוה

א) ז"ב י"ג: ע"י. ג. קמ"א.
ב) [למקן סתא:] א) [גמיל
מח:] ד) [ריוש] עירובין
פ"א ה"א: א) [ס' גמיל
אמר:] ו) [זכום פ"ה מ"א:]

מוסף רש"י

מדת סדום. זה נהגה חזי
לא חקר (ב"ב י"ב) לא הו
עשיק טובה (בבבבב ק"ג)
אין מהנה לנצרו ע"פ
שאין חקר נצק כלום
(רשב"ס ב"ב י"ב ט) מדת
סדום כדמין (אבות ע"פ
מ"י) האומר שלי שלי ע"פ
ע"ק זו מדה צינות ויש
אומרים זו מדת סדום
(רשב"ס ב"ב קס"ח).
מאנשי ורדינא. שם
מקום (נדה י"ב) אנשים
קנאים וצ"י ע"י המנוח
(ב"ב י"ב). חמשה שבבו
את עירובין. ש"י דרין
נחלל אחת ונצו מכל אחד
אפי' מירושלם לחרי את
חריץ להוציא ממנה לחרי
(ע"ל ח"ה). ונתנהו
בשני כלים. צבת אחד
(ש"ס). עירוב משום
דירה. דבית עומתם בו
הפת של עירוב היו כאלו
קולן דרין נחבו ונמלח כל
התני משמשת לביט אחד
(ס"ב ז).

מוסף תוספות

א. דקתני בד"י שמעון
זו מביאה מתוך ביתה
ואוכלת וזו מחזרת
מותרת. לאו למימרא
שתהא האמצעית אסורה
להביט ולהוציא כליה
לחיצונתה. אלא מאי
דאיבעיא ליה קתני
שאפילו הם מותרות עמה.
ר' יוחנן. ב. והתם מאי
קנין איכא. ש"ס. ג. שיש
שיחוף גמרו ביניהן. ש"ס.
ד. ודאי גמרו ומקני
אהודו. תוס' ר"פ.
ה. שאין קנין בפחות
משום פרוטה דבר שאינו
כלי רעיון. ו. ואי"ל
דליכא חשיבות אוכל.
תוס' הל"ה. ז. כ"ן
דעירוב משום קנין. תוס'
ר"פ. ח. [ו]מיייר בסודר
כדרך שמקנין שאר קניין.
ט. כשעירוב בפת
דע"י ערוב דרין קנין.
י. וגלי אדעתיה דקפיד שפיר
אפת. או ודאי גמ' מ"ד
דעירוב קנין ממש שפיר
דצריך חשיבות אוכל.
דהיינו מוון שתי סעודות.
בהו נמי שוה פרוטה. ש"ס.

רבינו חננאל

תניא כשמואל אמר רבי
שמעון למה הדבר דומה
לשליש חצירות הפתוחות
זו לזו כו'. עד חכמים
אומרים שלשתן אסורות.
ואודא שמואל לטעמיה
דאמר שמואל חצר שבין
שני מבוואות עירבה עם
שניהם אסורה עם שניהם.
דכתיב דאמרי שלשתן
אסורות זו עם זו. לא
עירבה עם שניהם אסרת
על שניהם. מבבוי אחד
רגילה לערב עמו ובאחד
אין רגילה. המבוי שריא
רגילה לערב עמו אסור.

אף זו דברי ר' שמעון. אפילו להשמש שמהן עמה ר' שמעון הוא
דש"י דהא אפילו אמצעית בשמהן נמי שרי לנצק לרצנן פליגי ככולה
ואמרו שלשתן אסורין זו עם זו. לא"ה אף זו דברי ר"ש ר' שמעון גופיה
לא שרי אלא חיצונות באמצעית וקשיא לי הא תנן במתניתין [מה:] היא
מוותרת עמהן ועוד מאי אף הכי
אזיכעי ליה למימר זו דברי ר"ש אף
משמע דבמרהייו שרי. ולשון אחרון
זה שמעתי וכן עיקר והיא מותרת
עמהן דמתניתין מתוך לך שמואל
דכתיב שימוש שבאמצעית קאמר
דומיא דהוא מותר עמהן דריש"א
ואידי דתנא ריש"א הוא מותר עמהן
תני נמי סופא ואף זו הכי משמע
אף ר' שמעון הכי נאמר כזו דלין
אמצעית מותרת בחיצונות אף איסור
זו ר"ש נמי אמרו כרצנן. ואלישנא
קמא קשיא מאי וודא שמואל לטעמיה
אי נמי הוה אמר ככז הוה מצי נמי
למימר לרצנן עירבה עם שמהן
אסורה עם שמהן דלין צ' רשות
משמשת לרשות אחת: פניא חוסייה
דשמואל. דאפילו ר"ש לא המיר
אמצעית בחיצונות כדקתני זו מביאה
מתוך ביתה כו' ואילו אמצעית
בחיצונות לא קאמר: ואודא שמואל
לטעמיה דאמר אף לר"ש אין שמי
רשות משמשת לרשות אחת: למת
הדבר דומה. אשנא ששמו דנצק
קאי: זו מביאה. באמצעית ואוכלת
זו מביאה באמצעית ואוכלת: חצר
שבין שני מבוואות. פתוחה לשניהן:
ה"ג עירבה עם שניהן אסורה עם
שניהן. אפילו לרבי שמעון והיינו
שמואל לטעמיה דאמר שמואל^א הלכה
כדברי המיקל בעירוב ואי הוה שרי
ר"ש צהא לא הוה אמר שמואל אסורה
עם שניהן: לא עירבה עם שניהן.
לא עירבה לא עם זו ולא עם זו:
אוסרם על שניהן. מלהוציא מחצרתיך
למנו וכוון שרגילה כל ימות החול
לנצק ולנצק בשניהן דרך פתחים
דיקת הרגל שיש לה אסרתם כדמפרש
דאי לא הוה רגילה אלא צהא לא
אסרה אלא דרין אע"ג דרגילה עם
שניהן זו היא תקנתה מערבת עם
האחד וגליא דעתה שנסתלקה מן
האחר ומותר האחד לעצמו: היסא
צהא רגילה. לנצק ולנצק כל שעה
וצהא אינה רגילה ולא עירבה לא עם
זו ולא עם זו זה שרגילה זו אסור
שחצר זו אסרת עליו דמינייה הוא
והרי לא עירבה והאחר מותר שאינה

זו מביאה מתוך ביתה ואוכלת. לפ"ה דווקא נקט אצל אמצעית
בחיצונות לא ולר"מ איכא למימר דלרבותא נקט^א דכ"ש אמצעית
בחיצונות דליכא למגזר כולי האי ולפי"ה מהרי"ט נקט הא משום דמהא
פריך לרצנן מאי שנא התם דפליגי ויגוריתו והכא לא גזריתו מכדי
למה הדבר דומה כו':
עירוב משום קנין. פירוש דזהאי
פת מקיני רשות להדדי
אע"ג דפירי לא עבדי חליפין מ"מ
קנו צמורת דמיים ור"מ והתנן לקמן
צהדר (דף ע"ב). צעל הצית שהיה שותף
לשכיניו לזה ציין ולזה צמתי שותף
לעצמו^ב ואמר צהדר (דף ע"ג): נמי בני
חצורה שהיו מסובין וקדש עליהם
היום סומכין על הפת שעל השולחן
משום עירוב ולמ"ד משום דירה אמי
שפיר וי"ל דכיון שיש קירוב דעת
צייניה^ג עשהו חכמים כאלו הקנו זה
לזה^ד: **מפני** שאינה מצויה. וצשאר
דברים נמי אין מערבין עירובי
חצירות אלא צפת דשכיח טפי וגבי
שימוף הקילו שלא להלכין פת ושרי
צשאר דברים דשכיחי קנת אצל
צמעה דלא שפית כלל לא:
איכא ביניהו ב"ים ופחות משוה
פרוטה. דלמ"ד משום
קנין אין מערבין צפחות משום
פרוטה^ה אע"ג דליכא מוון צ' סעודות
וא"ת וכי איכא שוה פרוטה להו
עירוב אע"ג דליכא מוון צ' סעודות
דהא אפילו כולי הוי עירוב למ"ד
משום קנין^ו אס כן מה לרין צ' סעודות
וי"ל כשמפרש ועושה דרך קנין לא
צעי חזי לאליכא^ז וקונה אפילו ככלי^ח
אצל צפתם כמו שרגילה לערב שאין
מפרשין ומתקנין לשעול דרך קנין
צעי נמי שיהא צו חשיבות אוכל^ט:
וקטן

הימנו: הותר רגילה לעצמו. דהא סלקא נפשה מיניה: וזה שאינה רגילה זו לא עירב. אפילו בפני עצמו: והיא נמי לא עירבה. לא עם זה
ולא עם זה: דוחין אותה אצל שאינה רגילה. שלא לאסור על זה שעירב הואיל והאי לא מפסקא מידי דהא לא עירב: מדם סדום. דאפילו
מדיה) דלא חקר ציה לא מהני לחצירה והכא על כרחיה דחייב ליה גביה: מדם סדום. שלי שליו: המקפיד על עירובו. אס יאכל אחד מבני
חצורה את הפת שנתן הוא: עירוב שמו. שיהו כולן מעורבין ומרובין זו שלא ימחה זה בחצרו אלא שותפות נוחה ועריבה: אנשי וורדינא.
ינקיין היו: החולק. בשני כלים אינו עירוב משום האי טעמא גופיה דמה שמו עירוב שמו: דמלא למנה ואייסר. שלא יכול הכלי להחזיק כל
העירוב ולא חילקו מדעת וכי קאמר שמואל כוון שחילקו מדעת: וסרפי למה לי. לשמואל הואיל ומרהייו חד טעמא דקפיד וחולק: דמיפנלג
פליגי. וצטל שמה דעירוב משמע מעורב: שמניחין זו עירוב. ארבעה שגבו עירובין ונתנהו צבת חמישי אין לרין להניח שם פיתו: לאו
הוא לכו דירתן וכ"ש צעל הצית שהוא דר שם ממש צבוכו ואפילו אין לו פת בכל הצית שפיר דמי: עירוב. שהוא מלפני טעמא משום קנין
שמקנה להו צעל הצית רשותו ומנאלו כולם צעלים צבת זה שהעירוב מונח בו וכל חצר משועבדת לרשותם זו ואחת היא: ומפני מה אין
מערבין צמעה. ליתן כל אחד ואחד מעה ומעומי יקנו לו רשות חצירו: לאילקולוי. להשתכח תורת עירוב: משום דירה. שדעתו של אדם
על פיתו והוה להו כאלו דיייר בההוא צבת ואין צהצר זו אלא דירה אחת והרי כל רשות החצר מיוחדת לביט זה: הכי גרסינן איכא צייניהו
כלי ושאיין זו שוה פרוטה וקטן. למאן דאמר משום קנין יכולין לקנות כסודר כדרך שאר קנין ואין יכולין לקנות צפת שאין זו שוה
פרוטה ואפילו הוה מוון צ' סעודות ואין יכול לעשות הקטן שליח לערב עליו עירובי חצירות דלאו צר מקנה ואקנויי הוא ולמ"ד משום
דירה לא מהני קנין סודר ומערבין צכולל שאין זו שוה פרוטה וקטן גובה את העירוב דפת משויא להו חלא דירה וקטן לאו מידי עביד:
למקום

מו א ב ג מ"י פ"ה מהל'
עירובין הלכה זו ט
טו"ע א"ח ט" שפו ספק
ט:
מו ד מ"י שם הלכה צ
טו"ע א"ח ט" שפו
ספק ה:
מו ה ו מ"י פ"ה מהל'
עירובין הלכה ז ח ט
עשין א טו"ע א"ח שם
ספק ד:
מו ז ח מ"י שם הלכה טו
טו"ע א"ח שם ספק י:
טו"ע א"ח שם ספק י:

רבינו חננאל

האחד שאינה רגילה עמו
מותר. ואם חזרה חצר
זו ועירבה עם מי שלא
ייתה רגילה לערב עמו,
הותר המבוי שהיתה רגילה
עמו שכבר טילקה עצמה
מן המבוי הזה וחזרה על
האחר. ואם עירבו בני המבוי
שהיתה רגילה חצר זו לערב
עמה, וזו החצר לא עירבה
עמהן ולא עם בני מבוי
האחר, וגם בני אותו מבוי
אפילו לעצמם לא עירבו,
דוחין זו החצר שלא עירבה
עמהן אצל המבוי שלא
עירבו ואמרינן שכלל אותו
מבוי הוא. שבני אותו מבוי
אין מפרסדין כלום, דבלא
זו נמי אסורין הן דהא
לא עירבו. כי מצטרפא
בהדיהו למשרא בני המבוי
שהיתה רגילה בו שפיר
דמי. דכגון זה כופין על
המקפיד אמר שמואל
פי' עירוב. פי'
המקפיד על עירוב. פי'
המקפיד על עירוב. פי'
(אחרון) כדו שלא
יקח פחות משלו אינו עירוב.
לפי שלא נקרא עירוב אלא
שמערת. ר' תינא אמר
עירוב עירוב אלא שנקרא
מאנשי ורדינא. פירוש אנשי
וורדינא היו ידועין בציננות
ובצרות עין. אמר רב יהודי'
אמר ר' שמואל החולק
עירובו בשני כלים אפילו
לביט הייל אין עירובו
עירוב. עד כאן [לא] קאמי'
אמר ר' שמואל החולק
עירובו בשני כלים אפילו
לביט הייל אין עירובו
עירוב. וזו אמר שמואל
הכי שהחולק עירובו אינו
עירוב, וזו אמר שמואל
בית שבתין בו עירוב אין
צריך ליתן פת עמהן. מאי
טעמא לאו משום דאמרינן
פת דמנחא בסלא כמאן
דמנחא בהו עירוב דמי.
ושנינן לא הכי קאמר שמואל
אין צריך להיות לו פת
בבית מאי טעמ' כולהו הכא
דיירי. כלומר [כל ה]עירובין
קיצבם אצלו בזה הבית,
לפיכך בשני אין צריך כלום.
אמר שמואל עירוב משום
קניין מקום. וא"ת (מה
אמר) (מפני מה) אין קנין
במטות לפי שאין מצויין
בערב שבת. ואקשינן אי הכי
אי עירב במטות להיות עירוב,
אלמא [תני] הנותן מעה
לנחתום כדו שירבה בעירוב
(א"כ). ורדינא דילמא אתי
למימר מעה עיקר וימנן
דליכא מעה ולא מערב פת.
רבה אמר עירוב משום דירה.
איכא ביניהו שנתן לשכיני
כלי שאין בו שוה פרוטה,
לשמואל [הוי עירוב] דהא
קניין איתיה בפחות משוה
פרוטה. לרבה לא הוי עירוב.

א) לא זכר לו שמעון לקמן דף
פ"א ע"א.

וקפין. פ"ה ללמ"ד משום קנין אין קטן יכול לעשות שליח לערב עליו עירובי חצירות^א ללא בר קנין הוא וקשה לפי דלוי^ב כנשתתפו כמו בעל הבית שנעשה שותף לחצירו ועוד דנפקר בכל מערבין (לעיל דף נח:). אמר רב הונא דאמר רבא דשליג ועוד דשמואל גופיה דאמר רבא משום קנין קאמר צפ' התקבל (גיטין דף סד:). דקטן וזכה לחמרים צביטופי מצבות דרבנן ויש לדמות דהכא דקטן לגמרי והסם נמי מתקן בין קטן גמור ובין שאינו קטן גמור ונראה לר"ת כמו שפר"ח דבבית של קטן מיירי הכא^ג ונראה דהלכה כרבה דאמר ע"ד (טו:). קאמר ר' יוחנן שזכר כמערב דמי ומפרש מה מערב בפחות משהו פרוטה^ד וקיימא לן כרבי יוחנן לגבי דשמואל ועוד דהסם מפרש הש"ס הכי ואסן כן הלכה: **ואמר** שביטתי במקומי ובה. ואומר ר"י דכלל אמריה נמי קני כדאמרין צפ' בכל מערבין (לעיל דף נח:). אבל יעור דאי בני מצי אמר אע"פ דלא אמר כמאן דאמר דמי ויש לחלק שאני הסם שהולך לסם כך עד התחום כדי לערב אבל מדפליגי רבנן על רבי יוחנן (טו:). דלא דברך ולעיל (דף מה:). דתמן מי ששזב צמר ועמד והרי הוא סמוך לעיר האילן ולא היטה כוונתו לכך לא יכנס ומוכה בגמרא דקני שביטה צמחיה ממוכע דר' טרפון דקאמר בית המדרש מובלע בתוך תחומי היה הוה דקטן ואמר דאין כשאומר שביטתי ממקום פלוני^ה או אנב דסיפא העני מערב דרגליו אבל עשיר לא אפי' אמר וכה"ג איכא בשנים אחרות (ב"מ דף יא:). ראה אופן רזין אחר צבי שזור אחר גזוחו של פסחו ואמר וזכתי

למקום אחר. שרלו לערב עם חצר אחרת נותנין בתוכה עירובין זה שגבו להחיר חצירין: **אחד** מן מוילך ע"י כולן. בשביל כולן ואפי' נתן הוא לבדו פת אחת בשבילן הואיל והוא כבר עירב עם חצירי קונה לכולן: **כ"ז**. דהיא מותרת עמה וכן מותרין עמה: **ב"ח** מצי צריך להשגיח. גרסין: **והיה מכיר אילן** או גדר. והוא צסוף אלפים ממקום רגליו ומחילין לצימו אלפים: **ואמר** שביטתי חספיו. ומשם יהיו לי אלפים לדע"ג דהשתא קדיש יומא (טו:). מצי למחל אלפים עד הסם דהוא מקום שביטתו ומשום הכי יש לו אלפים לכלן ואלפים לזד צימו (טו:). **לא אמר כלום.** טעמא מפרש בגמ': **גדר.** חומת ארבעים: **ואמר** שביטתי צעירי. ויודע הוא שמעיקרו ועד צימו אין יותר מאלפים קנה לו שביטה בעיקרו הואיל וקסי' את מקומו וזאתה שביטה קונה לו אלפים לזד רגליו ואלפים לזד צימו: **ואם** אינו זקי בהלכה. ואינו יודע שיעיל לו ולא אמר כן: פלוגתא דר' חנינא בן אנטונינו ורבנן בגמ'^ו מפרש: **וחו** שאמר. כגון זה שהוא צד דרך ואין עמו פת דהשתא עני הוא לו החירו חכמים לערב דרגליו בלא פת: **ואחד** עשיר. הויזב צימו ורואה לילך ולהשיך עד התחום ולקנות שביטה: **מותר.** **לעקל על העשיר.** עולמו: **לשזב ע"י שליח ולא יטרח הוא עולמו:** **ג"ו** **לא אמר כלום כל עיקר.** ולא יחו ממקומו שהרי צמחין רגליו אין לו שביטה שהרי עקר דעתו ולבו מכאן ומתחת האילן נמי לא קנה שביטה דהא לא סיים וע"פ של תחמי של נוף האילן לתוך אלפים אמה למקום רגליו מפרש^ז טעמא דרב לקמן [ג:]. הואיל ולא פירש איוו ד' אמות צמר לו בתחמי של אילן לאו שביטה היא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואפי' לתחתיו ובר' ואפי' דהתם בעיבור בעירו ויכ"ר רש"י לקמן דף ט' ע"ג ד"ה ואמור:

מוסף רש"י

חמשה שגבו את עירובין. שדרין בחלף ועירו. את חצירין (קטן) (ע"ב). אנו אין לנו. שביטל לקנות שביטה דרגליו בלא עירוב פת, אלא עני. כלומר מן שהאזן מצי ואין עמו פת (לעיל טו:). שלא יצא. מפני היותו יורב וברגליו. אלא המידו שלטת עירוב בשטח ע"י שלטתו (טו:).

מוסף תוספות

א. אין קטן גובה את העירוב. מוס' ר"פ ב. ישיב בית לקטן באותה חצר ועירוב בתוכה. לכו"ד משום קנין קטן לאו בר אקניו הוא. נפ"ח דאינו יכול להקנות להם ביתו. טוס' ר"פ א. אילן לשמואל אמרין הכא דבפחות משהו פרוטה לא. נפ"ח ד. כן לא פליגי רבנן עליה התם אלא משום דישן אבל יעור קונה שביטתה. רש"י. א. הויתו משום רישא דקאמר ואמר שביטתי בעיקרו. ושם רד"ה הוה דוקא. כיון דאינו הולך לישב. מוס' ר"פ א. ד. ויחזירו עקר דעתו ומשם שמא לא קנה. טוס' הלא"ש.

רבינו חננאל

אי בני (טו:). קטן. לטעמא לא הוי עירוב דאין קניין לקטן. לרבה הוי עירוב דהא משום דיהו הוא וקטן נמי אית ליה דירה. ומקשה אביי על תירווייה מאה דהניא חמשה שביבתי עירובין כשכוליכין אותו למקום אחר אחר מוילך בר יודי כולן. למאן דאמר משום קניין האי דמוילך העירוב לא קא קני ולא קא דייח. ופרקי רבה אליבא דרד"ה ואליבא דשמואל שליחואת דכולהו קא עביד. אמר רבה אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר' (שמעון) דאמר הא למה זה דומה לשלש חצירות כו'. מתי"ב מי שבא בדרך [והיה רואה שמא תחשך]. והיה מכיר אילן או גדר ואמר שביטתי תחתיו לא אמר כלום. מאי לא אמר כלום. רב אמר לא אמר כלום כל עיקר דאפילו התחתיו של אילן לא מצי אילן. דהא (עיקר) [עקרון]

וגמלו אמר ליה אביי לרבה לדידך קשיא ולשמואל קשיא הא תניא (טו:). חמשה שגבו את עירובין בשבטת מויליכין את עירובין למקום אחר אחד מוילך^ט לכולן הוא ניהו דקא קני ותו לא אמר ניהו דקא דיייר ותו לא אמר ליה לא לדידי קשיא ולא לשמואל קשיא שליחות דכולהו קא עביד אמר רבה^י אמר רב חמא בר גוריא אמר רב "הלכה כרבי שמעון: **מתני'** כמי שבא בדרך^{יא} וחשבה לו והיה מכיר אילן או גדר ואמר שביטתי תחתיו לא אמר כלום שביטתי בעיקרו מהלך ממקום רגליו ועד עיקרו אלפים אמה ומעיקרו ועד ביתו אלפים אמה נמצא מהלך משחשיכה ארבעת אלפים אמה אם אינו מכיר או שאינו בקי בהלכה ואמר שביטתי במקומי וזכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח עגולות דברי ר' חנינא בן אנטונינו וחכמים אומרים "מרובעות כטבלא מרובעת כדי שיהיה נשכר לווייתו^{יב} וזו היא שאמרו העני מערב ברגליו^{יג} אמר ר"מ אנו אין לנו אלא עני רבי יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר לא אמרו מערבין בפת אלא לחקל על העשיר שלא יצא וערב ברגליו: **ג"ו** מאי לא אמר כלום אמר רב לא אמר כלום כל עיקר דאפילו לתחתיו של אילן לא מצי אילן ושמואל אמר "לא אמר כלום לביתו אבל לתחתיו של אילן מצי אילן ונעשה תחתיו של אילן חמור גמול בא למדוד מן הצפון מודדין לו מן הדרום בא למדוד מן הדרום מודדין לו מן הצפון

לי שדי וזכתי לו והסם נמי אפי' לא אמר קני כדאמר התם בגמ'^{יד} גבי ד' אמות דתקינו ליה רבנן דליקטו וחי תקינו ליה רבנן דליקטו כי לא אמר מצי היה ויקטו ואמר משום סיפא שהיה צבי כך דכרכו אפי' אמר לא אמר כלום: **ואפ"ר** דתחתיו ש"פ א"ר א"ר מצי א"ר. דממקום רגליו עקר דעתיה ותחת האילן נמי לא קנה לכך לא יחו ממקומו וחס תאמר צפרק בכל מערבין (לעיל דף נה:). גבי נתגלגל חוץ לתחום קאמר ספק הרי זה חמר גמל ויש לו מצינו עד עירובו אלפים ולא אמר ולא יחו ממקומו^{יז} ואומר ר"י דהסם צעומד צעירו לא עקר דעתיה מעירו ועמו שאס לא יקנה חס שביטה שיהיה לו תחום ביתו: **מ"א** **שעבא** דרב כ"פ שאינו בזה אחר זה אפ"ר בבת אחת אינו. ושמואל וברייתא דלקמן^{יח} דתניא כותמיה אית לכו דרבה בעלמא והכא בתחומין הקילו דאין להסמיר בן דאין לוומר דפליגי דהא הכא משמע לכאורה דהילכתא כשמואל מדחיק לומר אליבא דרב תנא הוא ופליגי ומתגיחין צפ"ב דקדושין (דף נ:). דמקדש אשה וזכה לא מתוקמא אלא אליבא דרבה לגמרי דפסיק הסם דקדושין שאין מסורים לביאה הוו קדושין ועוד י"ל דהכא סבר כיון דאמר שביטתי תחת האילן והשביטה הוי ד' אמות הוי כאילו אמר ליקטו לי ד' מנו תמני ומודה שמואל דמפרש ואומר שביטתי תהא בכל ח' אמות תחת האילן דלא קני וביייתא נמי דלקמן דטעה ועירב בשתי רוחות אע"ג דנתכוון לערב בשתי רוחות כחמת י"ל דכל מערב בשתי רוחות כחמת מסופק הוא בלבו ודעמו שאס לא יקנו לו שביטה שתיהן יקנה כחמת מהן להכי הוי עירוב כחמת מהן:

רגליו אלא או כאלו או כאלו וממנה נפסק אלפים שממקום רגליו עד האילן יש לו וכשהגיע לתחת האילן נעשה לו חמר גמל צד למדוד לו מן הצפון מן האילן לצימו מודדין לו מן הדרום ממקום רגליו כד למדוד ממקום רגליו כדי לחזור לחמירי אלפים מודדין לו מן האילן זה שמעתי. ויש תשובות וגייגומין יותר מדאי לפי גשון הש"ס והילוכו מדא דקא משייל מ"ט דרב הוה לשויליה טפי טעמא דשמואל דמילתיה דרב מסתבר טפי דממקום רגליו לא רצה לקנות ותחת האילן לא קנה דלא ידע"י מאי סיים אבל שמואל מאי ספירא ליה אי קנייה היא בלא סיום לקני הסם וחי לאו קנייה היא לא ליקני לא הכא ולא הסם דהא כאלו לא רצה לקנות ואפי' ר' יוחנן בן גורי לא קאמר אלא חפזי הפקר או ישן אבל זה שאמר צפירוש איני רוצה לקנות כאלו האילן יקנה ועוד מאי נעשה תחתיו של אילן חמר גמל הכי איבעי ליה למימר ושמואל אמר הרי זה חמר גמל ועוד מאי מן הצפון ומן הדרום במקום אחד יש לוומר מצינו ומדדונו אבל בשני מקומות לא שייך האי לישנא:

שביטתי ממקומו באומר שביטתי תחת האילן פלוגי. ותחת אותו אילן לא קנה שביטה. דהא לא סיים מקום שביטתי. דמקום שביטתי מן הארבע האמות המקום שמותר לו לטלטל. ומשם שאין לו מקום אין לו תחום. ושמואל אמר כלום. שאינו יכול להלך מן האילן לתחתיו של אילן. ואם תחת האילן קנה. יש לו להלך שם. אבל כיון ששיעיר אל תחת האילן אין לו לוח ממקומו. בא למדוד מן הצפון אומר לו מן הדרום תחומין.

(א) ע"י תוס' דאין קטן יש קטן שיש לו קטן בית חצר ואי יוכל לערב עמה משום דאין לקטן.

רובת ל' אמה וכל מוח הרוחב הן (בבב"ר) אלפים

